

Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus

Täiskasvanute koolitusasutus

ÕPPEKAVA

“KESKKONNAKAITSE JA LOODUSHOID PÕLLUMAJANDUSES”

Täiendkoolitusasutuse nimetus

Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus

Õppekava nimetus

Keskkonnakaitse ja loodushoid põllumajanduses

Õppekavarühm

422 (Keskkonnateadused)

Sihtgrupp ja õppe alustamise tingimused

Täiendkoolitus on peamiselt suunatud põllumajandustootjatele ja -konsulentidele, kuid osaleda võivad kõik soovijad. Õpingutel osalemiseks peab osalemisest huvitatud isik eelnevalt registreeruma. Projektipõhisel tasuta koolitusel osalemiseks piisab registreerimisest, tasulise valikaine puhul sõlmitakse osalejaga leping ning osaleja tasub arve koolitusel osalemise eest.

Õpiväljundid

Õppekava läbimisel omandatakse teoreetilisi ja praktilisi teadmisi keskkonnakaitse põhimõtetest ja nende rakendamise viisidest ning võimalustest põllumajanduses. Saadud teadmised aitavad kaasa üldise keskkonnateadlikkuse suurenemisele ja kestlikkuse põhimõtete paremale rakendamisele põllumajanduses.

Põllumajanduse mõju keskkonnale (mulla, vee ja õhu saastamine; elurikkus ja maastikud; geneetiliselt muundatud organismid) – valikaine läbimisel tunneb õppija põllumajandusega seotud peamiste keskkonnaprobleemide tekkepõhjust ja seoseid põllumajandustootmise ning selle planeerimisega. Samuti tunneb geneetiliselt muundatud organismidega (GMO) seotud valdkonna olukorda ja võimalikke riske.

Euroopa Liidu (EL) ja Eesti põllumajanduse keskkonnapoliitika põhialused. Olulisemad strateegiad, arengukavad ja programmid – valikaine läbimisel tunneb õppija ELi ja Eesti põllumajanduse keskkonnapoliitika põhialuseid ja ajaloolist arengut. Õppija tunneb peamisi valdkonnaga seotud ja nende rakenduskavu. Valikaine läbimisel on õppijal ülevaade ELi keskkonnategevusprogrammidest, säästva arengu põhimõtete ajaloolisest arengust ja rakendamisest.

Keskkonna ja looduskaitse alane seadusandlus ELis ja Eestis. Keskkonnanormid ja nõuded. Keskkonnaloal põllumajanduses – valikaine läbimisel tunneb õppija olulisemaid valdkonnaga seotud ELi ja Eesti õigusakte ja direktiive. Valikaine läbimisel on õppijal ülevaade peamistest Eesti keskkonna- ja looduskaitse alastest õigusaktidest ja nende nõuetest, parimast võimalikust tehnikast ja keskkonna komplekslubade taotlemisest põllumajanduses.

Nõuetele vastavus – valikaine läbimisel tunneb õppija nõuetele vastavuse süsteemi, selle rakendamisaluseid ja rakendamist Eestis. Õppija on kursis nõuetele vastavuse nõuetega. Õppija tunneb nõuetele vastavuse kontrollsüsteemi ja -asutusi ning nende funktsioone ja tööjaotust.

Veehoid ja nitraaditundlik ala. Väetised ja väetamine. Sõnniku keskkonnasäästlik kasutamine. Silo- ja sõnnikuhoidlad – valikaine läbimisel tunneb õppija veekaitse ja põllumajandusliku tegevuse seoseid, nitraaditundliku ala määratlemise aluseid ning õiguslikku raamistikku, sõnnikumajandust puudutavaid nõudeid ja vastavaid õigusakte. Õppija tunneb silo- ja sõnnikuhoidlatele sätestatud nõudeid.

Põllumajandusmaastike loodushoid. Pool-looduslikud kooslused – valikaine läbimisel tunneb õppija põllumajandusmaastike peamisi väärtusi, peamisi kooslusi ja elupaiku ning väärtuslikke maastikuelemente. Õppija tunneb peamisi põllumajandusmaastikega seotud liike ja nende kaitset. Õppijal on ülevaade pool-looduslike koosluste tekkimisest ja peamistest kooslusetüüpidest ning nende hooldamisest ja taastamisest, samuti liigikaitse põhimõtetest.

Keskkonnasäästlik taimekaitse – valikaine läbimisel tunneb õppija peamiste Eestis kasvatatavate põllumajanduskultuuride kahjustajaid, sh umbrohte ning nende tõrjevõimalusi (taimkaitsevahendeid) maheviljeluse tingimustes, samuti tunneb peamisi kahjustajate looduslikke vaenlasi ja nende kasutusvõimalusi mahetootmises.

Sissejuhatus mahepõllumajandusse – valikaine läbimisel tunneb õppija mahepõllumajanduse taustinfot, põhiprintsiipe ja seadusandlust ning oskab seda infot kasutada mahepõllumajandusele ülemineku alustamisel ning selleks vajalike dokumentide vormistamisel.

Mahepõllumajanduslik taime- ja loomakasvatuse – valikaine läbimisel tunneb õppija peamiste põllukultuuride maheviljeluse tehnoloogilisi aspekte ja uudseteid tehnoloogilisi võtteid ja seadmeid. Samuti tunneb õppija vastavate loomaliikide ja linnuliikide kasvatamise olulisemaid aspekte mahetootmises.

Eesti Maaelu Arengukava 2014–2020 (MAK) meetmed – valikaine läbimisel tunneb õppija MAK 2014-2020 põhimõtteid, struktuuri ja meetmeid. Samuti tunneb õppija MAK meetmeid, mis on seotud säästliku põllumajanduse edendamise

EL Struktuurifondid, Keskkonnainvesteeringute Keskus, PRIA, muud rahastajad ja toetusvõimalused – valikaine läbimisel on õppijal ülevaade keskkonnasäästlikku põllumajandust edendavate tegevuste toetusvõimalustest ja rahastamisallikatest ning taotluste koostamise põhimõtetest.

Erinevate tootmispraktikate majanduslikud aspektid – valikaine läbimisel on õppijal ülevaade mahe- ja tavatootmise majanduslikest erinevustest, toodete turustamisvõimalustest ja –kanalistest.

Õpingute alustamise tingimused

Õpingutel osalemiseks peab osalemisest huvitatud isik eelnevalt registreeruma. Projektipõhisel tasuta koolitusel osalemiseks piisab registreerimisest, tasuta valikaine puhul sõlmitakse osalejaga leping ning osaleja tasub arve koolitusel osalemise eest.

Õppe kogumaht

Kõik koolitusasutuse poolt pakutavad ained on valikained, seega pole määratud õppeaja üldist kestust. Ainete maht on 1 päev (6 tundi) kuni 3 päeva (18 tundi). Iseseisva töö osakaal puudub. Samateemalist koolitust korraldatakse vajadusel mitu korda aasta jooksul.

Õppe sisu

Põllumajanduse mõju keskkonnale (mulla, vee ja õhu saastamine; elurikkus ja maastikud; geneetiliselt muundatud organismid) – 2 päeva (12 tundi)

Analüüsitakse ja selgitatakse põllumajandusega seotud peamiste keskkonnaprobleemide tekkepõhjusti ja seoseid põllumajandustootmise ning selle planeerimisega. Peamisi probleeme

käsitletakse valdkonniti (muld, vesi, õhk, elurikkus ja maastikud). Eraldi tähelepanu pööratakse geneetiliselt muundatud organismidega (GMO) seotud temaatikale – antakse ülevaade valdkonna olukorrast, analüüsitakse ja tutvustatakse võimalikke riske.

Euroopa Liidu (EL) ja Eesti põllumajanduse keskkonnapoliitika põhialused. Olulisemad strateegiad, arengukavad ja programmid – 2 päeva (12 tundi)

Antakse ülevaade ELi ja Eesti põllumajanduse keskkonnapoliitika põhialustest ja ajaloolisest arengust. Tutvustatakse peamisi valdkonnaga seotud strateegiaid – Euroopa 2020, Säästev Eesti 21, Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030, Eesti Maaelu arengukava 2014-2020 – ja nende rakenduskavu. Antakse ülevaade ELi keskkonnategevusprogrammidest, säästva arengu põhimõtete ajaloolisest arengust ja rakendamisest.

Keskkonna ja looduskaitse alane seadusandlus ELis ja Eestis. Keskkonnanormid ja nõuded. Keskkonnaloalad põllumajanduses – 2 päeva (12 tundi)

Antakse ülevaade olulisematest valdkonnaga seotud õigusaktidest ELis ja Eestis. Tutvustatakse olulisemaid ELi keskkonna ja looduskaitse alaseid direktiive – Vee raamdirektiiv, Loodus- ja Linnudirektiiv, Ohtlike ainete direktiiv, Reostuse kompleksse vältimise ja kontrolli direktiiv (IPCC). Antakse ülevaade peamistest Eesti keskkonna- ja looduskaitse alastest õigusaktidest ja nende nõuetest (veeseadus, looduskaitseadus), parimast võimalikust tehnikast ja keskkonna komplekslubade taotlemisest põllumajanduses.

Nõuetele vastavus – 3 päeva (18 tundi)

Tutvustatakse nõuetele vastavuse süsteemi, selle rakendamisaluseid ja rakendamist Eestis. Antakse ülevaade nõuetele vastavuse nõuetest (kohustuslikud majandamisnõuded, head põllumajandus- ja keskkonnatingimused, väetiste ja taimekaitsevahendite miinimumnõuded) koos selgitustega. Tutvustatakse nõuetele vastavuse kontrollisüsteemi ja -asutusi ning nende funktsioone ja tööjaotust.

Veehoid ja nitraaditundlik ala. Väetised ja väetamine. Sõnniku keskkonnasäästlik kasutamine. Silo- ja sõnnikuhoidlad – 2 päeva (12 tundi)

Antakse ülevaade veekaitse ja põllumajandusliku tegevuse seostest, tutvustatakse nitraaditundliku ala määratlemise aluseid ja lähtepõhimõtteid ning õiguslikku raamistikku (sh ELi nitraadidirektiivi), sõnnikumajandust puudutavaid nõudeid ja vastavaid õigusakte (sh nõudeid koostisele, sõnniku ja virtsa hoiustamine ja laotamine). Antakse silo- ja sõnnikuhoidlatele sätestatud nõuete ülevaade.

Põllumajandusmaastike loodushoid. Pool-looduslikud kooslused – 2 päeva (12 tundi)

Tutvustatakse põllumajandusmaastike tekkelugu ja selle peamisi väärtusi. Antakse ülevaade põllumajandusmaastikega seotud peamistest kooslustest ja elupaikadest, väärtuslikest maastikuelementidest. Tutvustatakse peamisi põllumajandusmaastikega seotud liike (sh kaitsealuseid), nende kaitse vajadusi ja võimalusi. Antakse ülevaade pool-looduslike koosluste tekkimisest, peamistest kooslusetüüpidest ning nende olulisusest. Käsitletakse koosluste hooldamist ja taastamist. Tutvustatakse põllumajandusmaastike hoolduse ja taastamise põhimõtteid, arvestades liigikaitsealisi vajadusi.

Keskkonnasäästlik taimekaitse – 2 päeva (12 tundi)

Tutvustatakse peamiste Eestis kasvatatavate põllumajanduskultuuride kahjustajaid (kahjurid, haigused) ning nende tõrjevõimalusi maheviljeluse tingimustes. Samuti käsitletakse meil levinumaid umbrohuliike ja nende tõrje võimalusi. Käsitletakse kultuurtaimede kahjustajate looduslikke vaenlasi ja nende kasutamist kultuurtaimede kaitseks, samuti kaubaliste taimekaitsevahendite ja biotõrje kasutamist mahepõllumajanduses.

Sissejuhatus mahepõllumajandusse – 2 päeva (12 tundi)

Tutvustatakse mahepõllumajandusliku tootmise ajalugu, hetkeseisu ja arengusuundi. Kirjeldatakse maheviljeluse põhiprintsiipe, loodusliku tasakaalu ja bioloogilise mitmekesisuse tagamist. Selgitatakse mahe- ja tavatootmise peamisi tehnoloogilisi erinevusi taime- ja loomakasvatustes. Käsitletakse ettevõtte üleminekut tavatootmiselt mahetootmisele ja mahepõllumajandusliku tootmisega seotud seadusandlust. Kirjeldatakse seadusest tulenevaid mahepõllumajandusliku taime- ja loomakasvatuse nõudeid, mahepõllumajanduses lubatud väetisi ja taimekaitsevahendeid. Tutvustatakse Põllumajandusametile (PMA) ja Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametile (PRIA) esitamiseks vajalikke dokumente ja nende täitmise üksikasju.

Mahepõllumajanduslik taime- ja loomakasvatus – 2 päeva (12 tundi)

Tutvustatakse peamisi mahepõllumajandusliku taime- ja loomakasvatuse aspekte. Taimekasvatustes: külvikord, väetamine, umbrohu- ja kahjuritõrje.

Loomakasvatus: tutvustatakse peamiste loomaliikide kasvatamise olulisemaid aspekte, sh pidamistingimused loomakasvatushoonetes ja välialades, tervishoid – haiguste ennetamine ja ravi, karjatamine, söötmine ja söödad, loomade juurde toomine ettevõttesse.

Eesti Maaelu Arengukava (MAK) meetmed – 2 päeva (12 tundi)

Antakse ülevaade MAK põhimõtetest, struktuurist ja meetmetest. Detailselt käsitletakse MAK meetmeid, mis on seotud säästliku põllumajanduse edendamisega (mahepõllumajandus, põllumajandusliku keskkonnatoetuse meetmed).

EL Struktuurifondid, Keskkonnainvesteeringute Keskus, PRIA, muud rahastajad ja toetusvõimalused – 1 päev (6 tundi)

Tutvustatakse keskkonnasäästlikku põllumajandust edendavate tegevuste toetusvõimalusi ja rahastamisallikaid. Antakse ülevaade peamiste rahastajate peamistest nõuetest, tutvustatakse taotluste koostamise põhimõtteid.

Erinevate tootmispraktikate majanduslikud aspektid – 2 päeva (12 tundi)

Käsitletakse erinevate tootmispraktikate (mahe- ja tavatootmine) majanduslikke erinevusi. Antakse ülevaade mahe- ja tavatootmise tulude ja kulude võrdlevatest arvutustest. Analüüsitakse erinevate toodete turustamisvõimalusi, nõudlust-pakkumist ja turustuskanalite valikut.

Õppekeskkonna kirjeldus

Auditoorseks õppeks kasutatav ruum peab olema vastavuses grupi suurusega, seal peab olema piisav valgustus ja ventilatsioon ning seal peavad olema olemas võimalused esitlustehnika kasutamiseks. Auditoorsel õppel on õppegrupi soovituslik suurus 20 inimest, maksimaalne suurus 30 inimest.

Õppematerjalide loend

Õppija saab täiendõppe toimumise ajal ja õppematerjalid, mis on koolitaja poolt koostatud.

Õppekava läbimise tingimused ja väljastatavad dokumendid

Õppekava läbimise tingimuseks on valikaine lõpus sooritatud vastava valikaine õpiväljundeil põhinev test positiivsele tulemusele.

Täiendkoolituse täies mahus edukal lõpetamisel väljastatakse tunnistus. Tunnistusel kajastuvad koolituse teemad ja läbitud õppe maht. Kui õppekava täies mahus ei läbitud või ei saavutatud õpitudemusi, väljastatakse tõend osaletud õppetundide ja neil käsitletud teemade kohta.

Koolitaja kvalifikatsiooni või õpi- või töökogemuse kirjeldus

Koolitajatel peab olema kõrgharidus ja vähemalt kolmeaastane töökogemus vastaval teemal (vastaval erialal töötamine, osalemine lektorina koolitustel või teadusprojektides).